

Wkład Katedry Ekonomiki i Zarządzania w Przemysle AGH do dydaktyki i badań naukowych w zakresie zarządzania i inżynierii produkcji w przemyśle wydobywczym

Contribution of AGH Department of Economics and Management in Industry to didactic and research activity concerning management and production engineering in the mining industry

*Prof. dr hab. inż. Roman Magda**

*Prof. dr hab. inż. Ryszard Snopkowski**

*Dr inż. Jerzy Załucki**

Treść: Katedra Ekonomiki i Zarządzania w Przemysle na Wydziale Górnictwa i Geoinżynierii AGH posiada długoletnie tradycje w zakresie dydaktyki i badań naukowych w ramach ekonomiki i zarządzania w przemyśle wydobywczym. W ostatnim okresie rozwija również działalność naukowo-badawczą w zakresie inżynierii produkcji. W artykule scharakteryzowano działalność dydaktyczną i naukowo-badawczą tej Katedry w okresie 2012-2016.

Abstract: AGH Department of Economics and Management in Industry has a long standing didactic and research tradition concerning economics and management in the mining industry. Recently a research activity in production engineering is developed. In the paper the educational and research activity in the period of 2012-2016 is characterized.

Słowa kluczowe:

zarządzanie i inżynieria produkcji, przemysł wydobywczy, Katedra Ekonomiki i Zarządzania w Przemysle AGH

Key words:

management and production engineering, mining industry, AGH Department of Economics and Management in Industry.

1. Wprowadzenie

Katedra Ekonomiki i Zarządzania w Przemysle jest jednostką organizacyjną Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie. Katedra prowadzi działalność naukową w obszarze i dziedzinie nauk technicznych, w dyscyplinie naukowej „górnictwo i geologia inżynierska”, a od 2012 r. również w dyscyplinie „inżynieria produkcji”. Działalność dydaktyczna Katedry koncentruje się głównie na kierunku kształcenia „zarządzanie i inżynieria produkcji”, a ponadto pracownicy Katedry uczestniczą w procesie kształcenia na pozostałych kierunkach realizowanych na Wydziale Górnictwa i Geoinżynierii AGH: „górnictwo i geologia”, „inżynieria środowiska” i „budownictwo”.

Katedra Ekonomiki i Zarządzania w Przemysle AGH swoją działalnością dydaktyczną i naukowo-badawczą nawiązuje do tradycji utworzonej w 1922 r. na Wydziale Górniczym Akademii Górniczej w Krakowie Katedry Organizacji Przedsiębiorstw Przemysłowych i Prawa Górniczego, traktując ją jako swoją poprzedniczkę w ewolucyjnych przemianach jednostek organizacyjnych tej uczelni.

Po II wojnie światowej kontynuatką działalności dydaktycznej i naukowo-badawczej tej jednostki na Wydziale Górniczym AGH były kolejno:

- Katedra Górnictwa III (lata 1946 do 1952),
- Katedra Ekonomiki i Organizacji Górnictwa (lata 1952 – 1969),
- Instytut Projektowania i Budowy Kopalń (lata 1969 – 1993),
- Zakład Projektowania, Budownictwa, Ekonomiki i Zarządzania w Górnictwie (lata 1993 – 2000),

*) AGH w Krakowie

– Katedra Ekonomiki i Zarządzania w Przemśle (od 1.10.2000 r.).

W okresie transformacji gospodarczej początku lat 90. XX wieku działalność naukowa i dydaktyczna jednostki uległa stopniowemu rozszerzeniu o nowe zagadnienia charakterystyczne dla gospodarki rynkowej. W roku akademickim 1992/93 na Wydziale Górniczym AGH rozpoczęto kształcenie na kierunku „zarządzanie i marketing”. W 2005 r. uruchomiono kształcenie na kierunku „zarządzanie i inżynieria produkcji”, stopniowo wygaszając kształcenie na kierunku „zarządzanie i marketing”.

W artykule (Magda i in. 2012) przedstawiono charakterystykę działalności dydaktycznej i naukowo-badawczej Katedry Ekonomiki i Zarządzania w Przemśle AGH wg stanu na rok 2012. Celem artykułu jest ogólna charakterystyka działalności dydaktycznej i naukowo-badawczej Katedry w okresie 2012-2016.

Zestawienie dotyczące zmian liczebności kadry i rozwoju naukowego pracowników Katedry w okresie 2012-2016 przedstawia tabela 1.

Według stanu na dzień 1.06.2016 r. w Katedrze Ekonomiki i Zarządzania w Przemśle AGH zatrudnionych jest 22 nauczycieli akademickich, w tym: 2 profesorów tytularnych, 6 adiunktów posiadających stopień naukowy doktora habilitowanego, 9 adiunktów i 1 asystenta posiadających stopień naukowy doktora oraz 4 starszych wykładowców. Sprawny przebieg procesu dydaktycznego i badań naukowych zabezpiecza ponadto grupa 5 pracowników administracyjno-technicznych.

2. Charakterystyka działalności dydaktycznej

Katedra Ekonomiki i Zarządzania w Przemśle prowadzi obecnie kierunek kształcenia „zarządzanie i inżynieria produkcji”. Kierunek ten prowadzony jest jako studia dwustopniowe na studiach stacjonarnych: studia I stopnia (inżynierskie - 3,5

roku) i studia II stopnia (magisterskie - 1,5 roku). Studia niestacjonarne na obu stopniach trwają o jeden semestr dłużej. Wcześniej Katedra Ekonomiki i Zarządzania w Przemśle prowadziła studia jednolite na kierunku kształcenia „górnictwo i geologia” - specjalność „ekonomika i organizacja w górnictwie” (wygaszone w 2005 r.) oraz na kierunku „zarządzanie i marketing” (wygaszone w 2009 r.).

Kierunek kształcenia „zarządzanie i inżynieria produkcji” prowadzony jest zgodnie z obowiązującymi w szkolnictwie wyższym Krajowymi Ramami Kwalifikacyjnymi, stawiającymi m.in. wymogi określenia efektów kształcenia dla każdego kierunku kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Studia II stopnia były prowadzone dotychczas na dwóch specjalnościach: „zarządzanie przedsiębiorstwem produkcyjnym” i „zarządzanie w inżynierii środowiska”. W roku akademickim 2015/2016 uruchomiono dwie nowe specjalności: „zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy” oraz „controlling procesów produkcyjnych”.

W ostatnich czterech latach akademickich nabór studentów na studia stacjonarne I i II stopnia na kierunku „zarządzanie i inżynieria produkcji” był zadowalający i w zasadzie wypełniał przysługujące kierunkowi limity 120 i 90 studentów. Liczbę studentów przyjętych na studia w tym okresie obrazują Tabela 2 i rysunek 1. W okresie tym daje się także zauważyć spadek zainteresowania wśród kandydatów studiami niestacjonarnymi I stopnia i całkowity brak zainteresowania studiami niestacjonarnymi II stopnia.

Zainteresowanie studiami stacjonarnymi zarówno inżynierskimi, jak i magisterskimi jest duże. W obu przypadkach w ostatnich latach wypełnione były limity przyjęć na oba stopnie studiów (120 studentów - studia I stopnia i 90 studentów - studia II stopnia). Liczba kandydatów na studia I stopnia przekracza 180. Natomiast kandydaci na II stopień to w 95% absolwenci wypromowani przez Katedrę na I stopniu kształcenia. Pozostali to absolwenci I stopnia studiów z innych wydziałów AGH lub innych uczelni. Zainteresowanie

Tabela 1. Struktura zatrudnienia nauczycieli akademickich w Katedrze Ekonomiki i Zarządzania w Przemśle (stan na dzień 1 października danego roku akademickiego).

Table 1. Structure of didactic workers of the AGH Department of Economics and Management in Industry (at the date of October 1th of the academic year)

Rok akademicki	Asystent		Adiunkt		Starszy wykładowca	Prof. nadzwyczajny		Prof. zwyczajny
	Mgr	Dr	Dr	Dr hab.	Dr	bez tytułu prof.	z tytułem prof.	
2012/2013	1		19		1	3	1	2
2013/2014	1		16	3	1	2	1	2
2014/2015			12	4	4	2	1	2
2015/2016	-	1	9	6	4	1	1	1

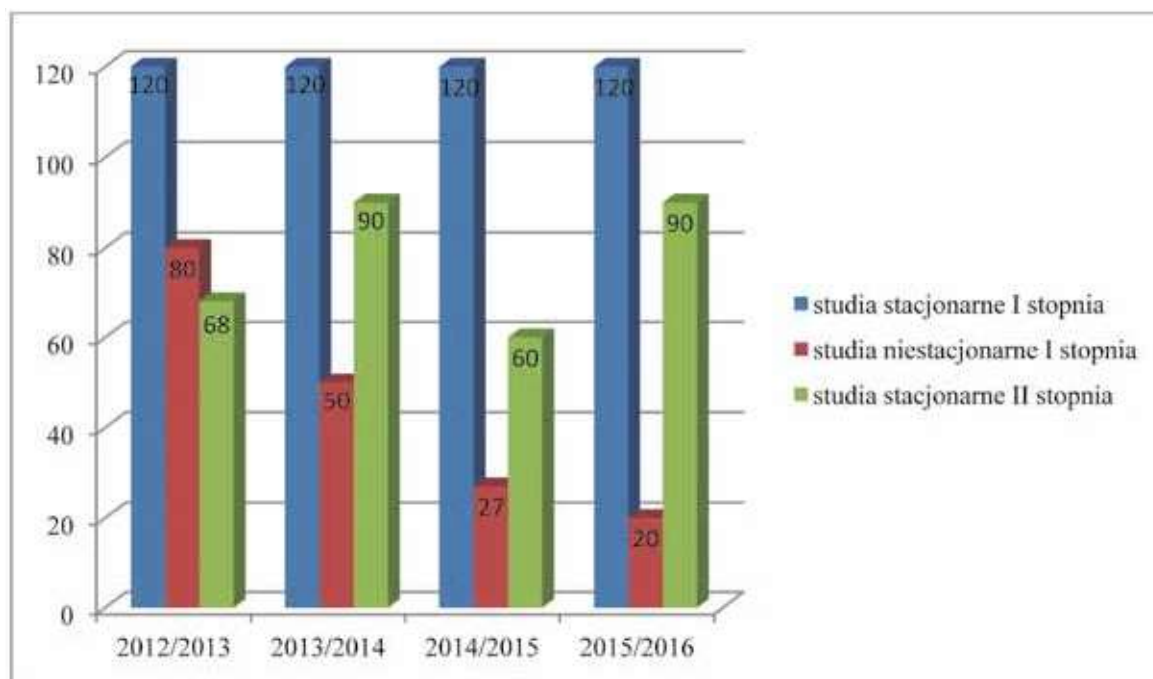
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Katedry i Wydziału

Tabela 2. Liczba studentów przyjętych na studia stacjonarne i niestacjonarne I i II stopnia na kierunek kształcenia „zarządzanie i inżynieria produkcji”

Table 2. Number of daily and extramural students adopted at the first years of studies on the course of “management and production engineering”

Rok akademicki	Studia I stopnia		Studia II stopnia	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
2012/2013	120	80	68	-
2013/2014	120	50	90	-
2014/2015	120	27	60	-
2015/2016	120	20	90	-

Źródło: opracowanie własne

Rys. 1. Liczba studentów przyjętych na studia stacjonarne i niestacjonarne I i II stopnia na kierunku kształcenia „zarządzanie i inżynieria produkcji”

Fig. 1. Number of daily and extramural students adopted at the first years of studies on the course of “management and production engineering”

studiami niestacjonarnymi I stopnia jest dużo mniejsze, a liczba studentów przyjmowanych na pierwszy rok zdecydowanie z roku na rok maleje.

Jak wspomniano pracownicy Katedry prowadzą również zajęcia na innych kierunkach kształcenia prowadzonych przez Wydział Górnictwa i Geoinżynierii. Niektóre przedmioty, jako oferta wydziałowa oraz uczelniana, prowadzone są w języku angielskim.

Pierwsi inżynierowie kierunku „zarządzanie i inżynieria produkcji” zostali wypromowani w styczniu 2009 r., a pierwsi magistrowie w lipcu 2010 r. Liczbę wypromowanych absolwentów studiów I i II stopnia kierunku kształcenia „zarządzanie i inżynieria produkcji” w ostatnich latach przedstawia tabela 3 i rysunek 2. Studia stacjonarne I stopnia kończy w terminie zdecydowana większość studentów, a powodem jest chęć podjęcia studiów II stopnia. Charakterystyczne natomiast jest to, że dyplomanci studiów II stopnia przedłużają okres obrony na kolejny rok akademicki.

Ważnym wskaźnikiem w ocenie studiów jest ich skuteczność. Studia magisterskie na kierunku „zarządzanie i marketing” na jednolitych studiach stacjonarnych kończyło ok. 75% przyjętych. Studia inżynierskie na kierunku „zarządzanie i inżynieria produkcji” kończy ok. 80% studentów, co powodowane jest przede wszystkim podejmowaniem pracy przez studentów oraz równoległe studiowanie na innych kierunkach. Natomiast studia II stopnia także kończy ok. 80% studentów, co także związane jest z podejmowaniem przez nich pracy. Zdecydowana większość absolwentów studiów II stopnia (ok. 80%) pracuje w momencie zakończenia studiów lub podejmuje pracę w ciągu kolejnych miesięcy po ich zakończeniu.

3. Charakterystyka działalności naukowo-badawczej

Działalność publikacyjna pracowników naukowych Katedry obejmuje autorstwo książek, fragmentów książek, artykułów oraz referatów. Sumaryczne zestawienie publikacji

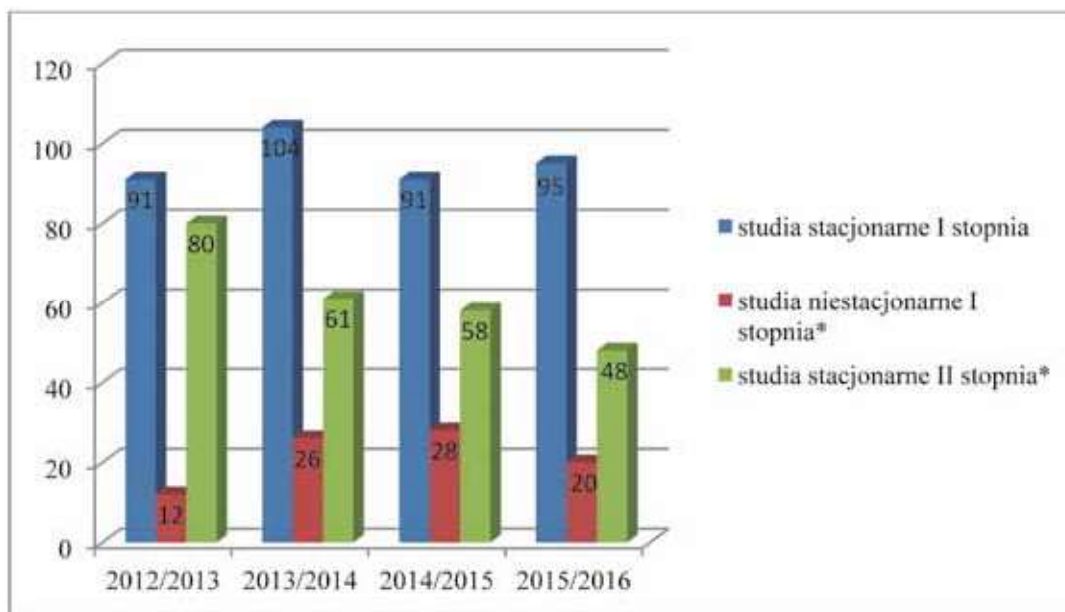
Tabela 3. Liczba absolwentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych I i II stopnia kierunku kształcenia „zarządzanie i inżynieria produkcji” (na koniec roku akademickiego)

Table 3. Number of graduates of daily and extramural studies on the course of “management and production engineering” (at the end of academic year)

Rok akademicki	Studia I stopnia			Studia II stopnia		
	Rok przyjęcia na studia większości absolwentów	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne	Rok przyjęcia na studia większości absolwentów	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
2012/2013	2009/2010	91	12	2011/2012	80	-
2013/2014	2010/2011	104	26	2012/2013	61	-
2014/2015	2011/2012	91	28	2013/2014	58	-
2015/2016	2012/2013	95	20*	2014/2015	48*	-

Źródło: opracowanie własne

* absolwenci rozpoczynający studia w latach wcześniejszych, dyplomanci z roku bieżącego 2015/2016, obrony odbędą się w miesiącach lipiec-wrzesień 2016 r.

Rys. 2. Liczba absolwentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych I i II stopnia kierunku kształcenia „zarządzanie i inżynieria produkcji” (na koniec roku akademickiego)

Fig. 2. Number of graduates of daily and extramural studies on the course of “management and production engineering” (at the end of academic year)

* absolwenci rozpoczynający studia w latach wcześniejszych, dyplomanci z roku bieżącego 2015/2016, obrony odbędą się w miesiącach lipiec-wrzesień 2016 r.

pracowników Katedry w latach od 2012 do 2015 zamieszczono w tablicy 4.

Tabela 4. Zestawienie publikacji pracowników naukowych Katedry Ekonomiki i Zarządzania w Przemysle w latach 2012 do 2015

Table 4. Number of publications of scientific workers of the Department of Economics and Management in Industry in the period 2012 - 2015

Rok	Książka	Fragment książki	Artykuł	Referat
2012	8	16	63	23
2013	5	22	40	13
2014	6	5	36	11
2015	2	4	35	13
Suma	21	47	174	60

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Katedry

Analizując działalność naukową pracowników Katedry w latach 2012 do 2015, należy podkreślić, że są oni autorami 21 książek oraz 47 fragmentów książek. Opublikowali 174 artykuły oraz 60 referatów. Ogółem, w analizowanym okresie byli autorami w sumie 302 pozycji naukowych.

Zestawienie dotyczące publikacji pracowników Katedry w poszczególnych latach, zilustrowano na rys. 3. Należy zwrócić uwagę, że w 2012 r. było w Katedrze 26 pracowników naukowych (nauczyciele akademicki oprócz starszych wykładowców), w 2013 r. – 26, w 2014 r. – 22, a w 2015 r. – 19, w okresie 2012-2015 liczba ta zmniejszyła się o ponad 20%.

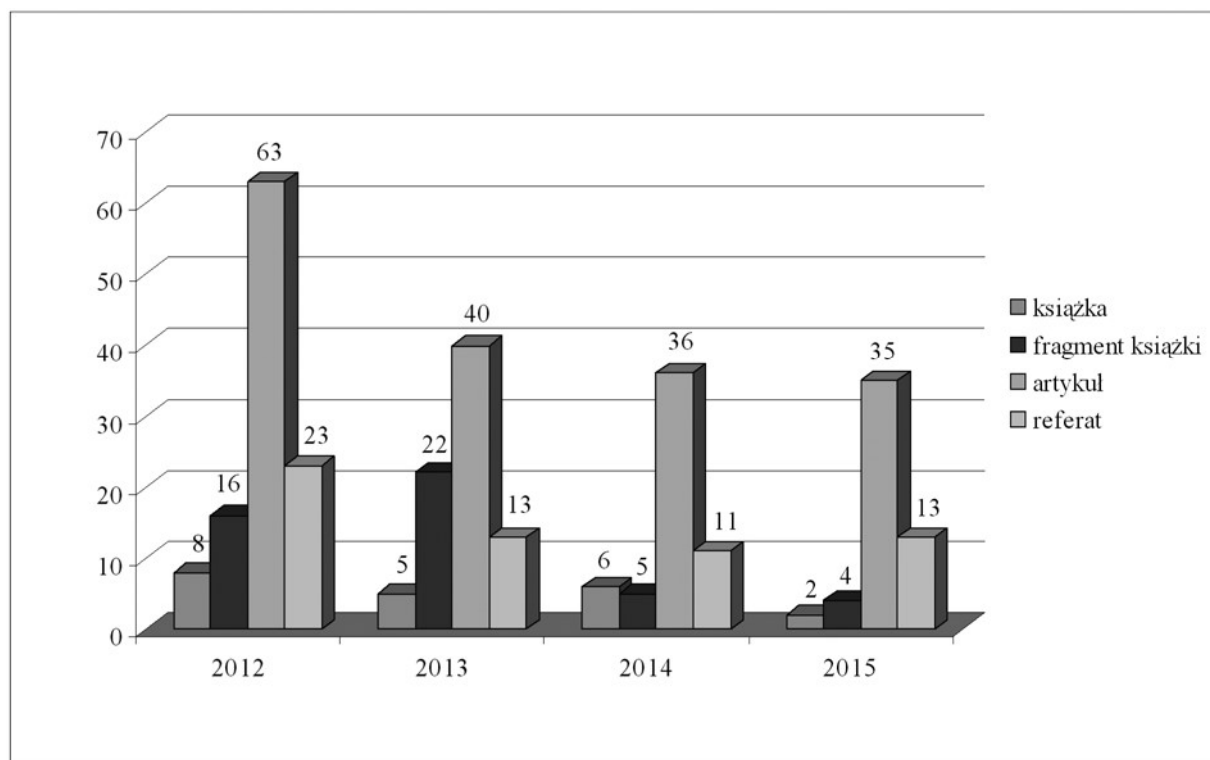
W latach 2012 do 2015, pracownicy naukowcy Katedry Ekonomiki i Zarządzania w Przemysle byli promotorami trzech prac doktorskich, autorami pięciu recenzji prac doktorskich, sporządzili sześć recenzji w przewodach habilitacyjnych oraz jedną recenzję w przewodzie profesorskim.

W tym okresie sześciu pracowników uzyskało stopień doktora habilitowanego, a jeden – tytuł profesora nauk technicznych. Rozprawy habilitacyjne pracowników Katedry (Bąk 2012, Brzywczy 2012, Fuksa 2012, Kęsek 2013, Kustra 2013, Trzaskuś-Żak 2013), które powstały w tym okresie, są opublikowane w serii wydawniczej AGH „Rozprawy, Monografie”.

Wydział Górnictwa i Geoinżynierii uzyskał prawa doktorowania w dyscyplinie naukowej „inżynieria produkcji” w 2012 r. Rada Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii nadała po raz pierwszy stopień doktora nauk technicznych w dyscyplinie „inżynieria produkcji” w dniu 20 maja 2016 r.

4. Podsumowanie

Katedra Ekonomiki i Zarządzania w Przemysle w swojej działalności dydaktycznej i naukowo-badawczej nawiązuje do bogatego dorobku i tradycji jednostek, które w strukturze organizacyjnej Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii AGH były jej poprzedniczkami. Tworzy jednocześnie nowe treści, które wynikają z potrzeb nauki i praktyki w szeroko rozumianym przemyśle wydobywczym oraz ukierunkowuje swoją działalność dydaktyczną w odpowiedzi na potrzeby w zakresie rozwoju kadr o specjalnościach związanych z zarządzaniem i inżynierią produkcji. Potencjał naukowo-badawczy Katedry został w okresie ostatnich czterech lat wydatnie wzmocniony poprzez pozytywne zakończenie sześciu przewodów habilitacyjnych. Potencjał dydaktyczny Katedry tworzy ugruntowaną pozycję w zakresie kształcenia na kierunku „zarządzanie i inżynieria produkcji”, o czym świadczy niesłabnący nabór na studia stacjonarne I i II stopnia pomimo spadku liczby kandydatów na studia wyższe, który wynika z niżu demograficznego. W obydwu aspektach, dydaktycznym i naukowo-badawczym, pozycja Katedry jest odpowiednio ugruntowana i pozwala z optymizmem czekać na kolejne wyzwania.

Rys. 3. Liczba publikacji pracowników Katedry Ekonomiki i Zarządzania w Przemysle w latach 2012-2015

Fig. 3. Number of publications of scientific workers of AGH Department of Economics and Management in Industry in the period 2012-2015

*Praca dofinansowana przez MNiSzW – umowa statutowa
Nr 11.11.100.693*

Literatura

1. BĄK P. 2012 - Prognozowanie wielkości i kosztów wydobycia węgla energetycznego na potrzeby planowania techniczno-ekonomicznego w spółce węglowej. Kraków: Wydawnictwa AGH.
2. BRZYCHCZY E. 2012 - Metoda modelowania i optymalizacji robót eksploatacyjnych w wielozakładowym przedsiębiorstwie górniczym. Kraków: Wydawnictwa AGH.
3. FUKSA D. 2012 - Metoda oceny wpływu zmiennego zapotrzebowania odbiorców węgla kamiennego na efektywność funkcjonowania wielozakładowego przedsiębiorstwa górniczego. Kraków: Wydawnictwo AGH.
4. KĘSEK M. 2013 - Zastosowanie wybranych metod eksploracji danych w systemie wspomagającym zarządzanie produkcją w kopalni węgla kamiennego. Kraków: Wydawnictwa AGH.
5. KUSTRA A. 2013 - Zarządzanie kosztami w cyklu życia projektu geologiczno-górnictwa. Kraków: Wydawnictwa AGH.
6. MAGDA R., ZAŁUCKI J., SNOBKOWSKI R. 2012 - 90 lat Katedry Ekonomiki i Zarządzania w Przemysle AGH w badaniach naukowych i kształceniu kadr. Przegląd Górniczy 2012, nr 9.
7. TRZASKUŚ-ŻAK B. 2013 - Zarządzanie należnościami wspomaganymi metodami matematycznymi na przykładzie wybranej kopalni. Kraków: Wydawnictwa AGH.

Artykuł wpłynął do Redakcji - marzec 2016
Artykuł zaakceptowano do druku 15 lipca 2016